

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 6. De reliquis ad materiam venditionis pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

perere actionem contra debitorem ad residuum, ut clare decisum est in cit. L. 23. §. 1. & 2. In casu autem cessionis, ex sola venditionis causa contra legem facta, venditorem posse agere ad residuum contra debitorem; si ipse nec moraliter particeps fuit fraudis (tunc enim, sicut caret culpa, sic etiam liber erit à poena) secus, si de culpa participavit. Nam etiam in eo, quod contra legem Anastasii actum est, debitor uti potest remedio à Justiniano constituto, ut constat ex n. 1445. si sine culpa; ergo solum, si cum culpa, sed vi illius remedii debitor repellere potest, & factum donatorem, & donatarium, volentem agere ad residuum: ergo etiam Emptorem, & venditorem culpabilem.

§. 6.

De reliquis ad materiam venditionis pertinentibus.

1453 **D**ubium primum est, an res futura emi, & vendi possit? 2. an homo liber? 3. an res Universitatis? 4. an venenum? 5. an officia publica? 6. an Census? 7. an res furtiva? 8. an arma hostibus? &c. Ad 1. R. posse, modo aliqua ratione jam existat in causa proxima, v. g. futurus partus animalium, captura piscium ex jactu retis &c. habetur per L. 8. ff. h. t. tunc enim est emptio *spei*; si autem res empta evicta fuerit, venditor nullam eo nomine obligationem contrahit, eò, quòd *eventum* emerit, quo casu perinde est, ac si nihil captum foret. Nam ea venditio est absoluta, nimirum *spei*, quod aliter se habet in venditione partus, ubi *partus* emitur; non *spei*; hinc emptio *partus* est solum conditionata, si nimirum sequatur. Quando autem dicitur, quod res non existens vendi non possit, intelligitur, cum venditur, ut existens, cum utriusque ignorantia de illius interitu facto ante contractum. Si autem major pars perit, potest emptor à contractu resilire, vel agere ad diminuendum pretium; Si tantum media, contractus tenet, sed pro rata minuitur pretium, de quo extat fuscè L. 57. ff. h. t.

Ad 2. Resp. juri conformiorem esse negativam, ne quidem in tempus, quo fortè servus futurus est, ut constat ex L. 34. ff. h. t. ibi: *Omnium rerum quas quis habere, vel possidere, vel persequi potest, venditio rectè fit; quas verò natura, vel gentium jus, vel mores Civitatis, commercio exuerunt, earum nulla venditio est;* ubi deinde §. 2. subjungitur: *Liberum hominem scienter emere non possumus; sed nec talis emptio, aut stipulatio admittenda est: cum servus erit: quamvis dixerimus futurus res emi posse, nec enim fas est. ejusmodi casus e. spectare.* Idem habetur §. 4. Instit. de jure personarum ibi: *aut jure civili cum liber homo major 20. annis ad pretium participandum sese venundari passus est;* quòd sumptum est ex L. 5. §. 1. ff. de stat. hom. & hoc statutum est (cum alioquin homo liber in commercio non sit) ad coercendam improbitatem ejus, qui fraudandi Emptoris, & turpissimi luci gratia se venundari passus est, ut imposterum libertate, quam contempsit, indignus haberetur, & verè servus efficeretur.

Et procedit etiam, esto libertas ejus ignoretur, ut colligitur ex L. 62. ff. h. t. ibi: *Qui nesciens loca sacra, vel Religiosa, vel publica pro privatis comparavit, licet emptio non teneat, ex emptio tamen adversus venditorem experietur, ut consequatur quod interfuit ejus, ne decipiatur;* quae ultima verba videntur accipienda de casu, quo Venditor scivit, hominem esse liberum; nam, si ignoret, adhuc venditio est nulla; quia ignorantia contrahentium qualitatem rei mutare non potest, nec vitium rei supplere; venditor tamen secundum Gomez, & Molinam, non tenetur ad interesse; sed ad solum pretium refundendum. Sed de hoc infra. Nam homo liber, est materia invendibilis, ut constat ex L. 34. quamvis venditor, si cum ignorantia libertatis vendat, teneatur ad pretium & interesse præstandum, & quoad hoc valere talem venditionem evincitur per L. 4. & 70. ff. h. t. quamvis quoad interesse oppositum sentiat Gomez, quando libertas ignorata fuit.

Not. autem prædictis opponi posse L. 70. ff. h. t. ubi dicitur: *Liberi hominis emptioem contrahi posse, pleriq; existimaverunt, si modo inter ignorantes id fiat, quòd idem*

idem placet, etiamsi venditor sciat, emptor autem ignoret: quod si emptor sciens, liberum esse, emerit, nulla emptio contrahitur, & L. 4. eod. ibi: & liberi hominis, & loci sacri, & Religiosi, qui haberi non potest, emptio intelligitur, si ab ignorante emitur. Resp. tamen, ut jam insinuavi n. præced. istas leges, loquentes de venditore ignorante libertatem hominis, vel rei, quam vendit, intelligi, de emptione, & venditione, cui annexum sit onus, ut venditor Emptori decepto teneatur, ut consequatur, quod suum est, cum deceptum non esse; prædictas vero leges, de emptione, & venditione carente tali onere; prior pars colligitur ex §. fin. Instit. h. t. ibi: *Loca sacra, vel religiosa, item publica* (veluti forum, basilicam) *Frustra quis sciens emis; qua tamen, si pro profanis, vel privatis deceptus à venditore quis emerit, habebit actionem ex emptio, quod non habere ei liceat, ut consequatur, quod sua interest, cum deceptum non esse; idem juris est, si hominem liberum pro seruo emerit.*

1457 Not. 2. ob extremam egestatem, Patri (non autem Matri, vel avo Materno) permitti vendere liberos *Sanguinolentos*, hoc est, recens natos, sic tamen, ut reddito Venditori pretio venditus ad ingenuitatem repeti possit ab ipso Patre, vel quolibet alio, per L. 2. C. de Patribus, qui filios distraxerunt, ibi: *Si quis propter nimiam paupertatem, egestatemq; victus causa, filium, filiamq; sanguinolentos vendiderit, venditione in hoc tantummodo casu valente, emptor obtinendi ejus servitii habeat facultatem: licet autem ipsi, qui vendidit; vel, qui alienatus est; aut cuilibet alii ad ingenuitatem cum propriam repetere: modo si aut pretium offerat, quod potest valere; aut mancipium pro hujusmodi præstet.*

1458 Ad 3. Res Universitatis juris *Universitatis*, non jure *singulorum* possessas, vendi non posse, per L. 72. §. 1. ff. h. t. ibi: *Si quid publici est, ejus nihil venit.* Ad 4. Resp. venenum, quod aliis mixtum materis, adeo nocendi naturam deponit, ut ex his antidotum, vel aliud salubre medicamentum confici possit, licite vendi; secus, si adjectione alterius materiae nullo modo usui licito esse possint, per L. 35. §. 2. ff. h. t. & talia vo-

Tom. III.

cantur *venena mala.* Ad 5. Resp. à Principibus officia publica (intellige secularia) quantum est de jure natura, licite vendi personis idoneis, de quibus nimirum spes est, eas bene functuras munere suo; sic Rosmer de contract. §. *que possint vendi*; quia numerantur in bonis, seu patrimonio Regis, vel Principis, ut docet in L. *Barbarius*, ff. de offic. Prætoris; & vendendo dignis, satis provideatur Reipublica. Dixi 1. *secularia*, nam jurisdictionem, vel officium spirituale vendere Simoniacum est, ut dictum est lib. 5. Tit. 6. Ne Prælati vices suas. Dixi, *quantum est de jure natura.* Nam jure civili talis venditio prohibita est, ut constat ex Novell. 8. c. 17. & Novell. 17. c. 9. idque propter multa inconvenientia; Sic enim opulenti (valde frequenter imperiti) exclusis pauperibus, sed dignissimis, officia publica occupant, nec raro pretium expositum, ex oppressione subditorum, iniquo sanè lucro, recuperant. Cæterum hæc prohibitio in non paucis Provinciis contraria consuetudine jam abrogata est non tantum in aulis Principum Laicorum, sed etiam in Romana Curia, ut docet Azor l. 8. c. 7. apud Haunold. p. 4. de just. tr. 10. c. 1. contr. 14. n. 110. qui addit, esto contradicatur, semper obtendi *consuetudinem*; ac proinde, id saltem observandum esse, quod exigit jus naturæ. Ad 6. de his extare speciale titulum hoc lib. 3. tit. 39. de quo à n. 3344. Ad 7. constat ex dict. à n. 1428. ad 8. diximus lib. 5. tit. 6.

ARTICULUS III.

Quid, & quotuplex sit pretium rerum venalium?

CUM pretium, & merces, seu res, & pecunia sint objecta, in quæ ferri debet consensus celebrantium contractum emptionis, & venditionis (nam ex hoc confurgit substantialiter iste contractus) & jam dictum sit de merce, seu re vendibili; dicendum venit de pretio. Et quamvis olim contractus emptionis, & venditionis non esset in usu, sed tantum contractus permutationis rei pro re, ut notat

Xx

Ca-